

Tauriainen ja Rasku

29.9.2010

Kuulemistilaisuudessa 22.9.2010 esitetyt kannanotot

Ammatillisen tutkintojärjestelmän kehittäminen

Suurin osa kuulemistilaisuuden kannanotoista kohdistui yksittäisiä tutkintoja koskeviin tutkijoiden esityksiin. Kantaa ottivat tahot, joiden toimialaan kyseiset tutkinnot kuuluvat. Erityisesti oltiin huolestuneita, jos tilaustutkimuksessa esitettiin poistettavaksi jotakin tutkintoa tai yhdistettäväksi sitä johonkin muuhun tutkintoon.

Useassa kannanotossa kritisoitiin sitä, että tilaustutkimukseen perehtymiseen jäi niukasti aikaa ennen kuulemistilaisuutta. Lisäksi pahoiteltiin sitä, ettei tieto tilaustutkimuksesta tai kuulemistilaisuudesta ollut tavoittanut pieniä aloja tai kaikkia tahoja. Parissa kannanotossa kritisoitiin koko ammatillisen tutkintojärjestelmän kehittämishankkeen aikataulua, koska perustutkintojen uudistuksen vaikutukset eivät vielä näy eikä työnjohtokokeiluja ole saatu päätökseen, ja ne pitäisi pystyä ottamaan kehittämisesityksissä huomioon.

Klusteritarkastelua pidettiin monessa puheenvuorossa periaatteessa hyvänä lähtökohtana etenkin silloin, kun haetaan rajapintoja. Toisaalta katsottiin, että klusteritarkastelu vaatisi vielä jatkojalostamista, ja siihen liittyy monia ongelmia. Etenkin klusterijakoa pidettiin ongelmallisena mm. siitä syystä, että palveluosaamisen katsottiin kuuluvan kaikkiin klustereihin. Lisäksi joissakin kannanotoissa katsottiin, ettei tutkintojen jaottelussa klustereihin ole huomioitu riittävästi työelämän tarpeita, vaan on hajotettu samaan kokonaisuuteen kuuluvat tutkinnot eri klustereihin tai sijoitettu tutkinto johonkin klusteriin ottamatta huomioon toimialan kehitysnäkymiä. Joissakin puheenvuoroissa klusteriajattelua vierastettiin, koska epäiltiin sen kytkeytyvän koulutustoimikuntaudistukseen. Parissa puheenvuorossa katsottiin, ettei klusteritarkastelusta ja klustereista ole lisäarvoa verrattuna nykyiseen koulutusajatteluun.

Varsin suuri yksimielisyys vallitsi siitä, että toimialojen kuuleminen ja yhteistyö työelämän kanssa on tarpeen, kun tutkintojärjestelmää ja tutkintoja uudistetaan. Tilaustutkimusta kritisoitiin siitä, että sen yhteydessä ei ole kuultu toimialoja. Työelämän tarpeiden ja näkökulman huomioon ottamista ammatillisen tutkintojärjestelmän ja tutkintojen kehittämisessä pidettiin välttämättömänä. Muutamassa puheenvuorossa nostettiin esiin myös opiskelijoiden ja tutkinnon suorittajien näkökulma ja pahoiteltiin sitä, että opiskelija/tutkinnon suorittaja ja hänen tarpeensa eivät juuri näy tilaustutkimuksessa. Yksittäisissä puheenvuoroissa nostettiin esiin myös koulutuksen järjestäjän näkökulma, erityisesti paikalliset opetussuunnitelmat sekä valinnaisuuden toteuttamismahdollisuudet ja kustannusvaikutukset.

Tulevaisuuden osaamistarpeiden huomioon ottamista tutkinnoissa ja tutkintojärjestelmän kykyä reagoida muutoksiin pidettiin tärkeänä lähes kaikissa kannanotoissa. Tutkintojen ammattitaitovaatimusten tulisi olla ajan tasalla. Monessa puheenvuorossa pidettiin tutkijoiden esittämiä muutoksia ammattitaitovaatimuksiin hyvinä ja kannatettavina. Puheenvuoroissa korostettiin erityisesti tieto- ja viestintäteknikan osaamista. Nykyistä tutkintojärjestelmää pidettiin jäykäköenä ja hitaasti muutoksiin reagoivana, ja sen joustavuutta toivottiin lisättävän mm. valinnaisuutta lisäämällä. Yksittäisissä puheenvuoroissa pohdittiin, onko valinnaisuuden lisääminen ainoa tapa lisätä tutkintojen työelämävastaavuutta.

Tauriainen ja Rasku

29.9.2010

Valinnaisuuden lisäämistä kannatettiin useissa puheenvuoroissa. Muutamassa puheenvuorossa korostettiin, että valinnaisuuden tulisi olla todellista ja mahdollista myös käytännössä. Tutkijoiden esittämiä yhteisiä valinnaisia tutkinnon osia (ns. moduulikori) kannatettiin muutamassa puheenvuorossa, mutta toisaalta todettiin, että tutkinnon osia on jo nyt niin runsaasti, että niiden joukosta löytyy varmasti myös yhteistä osaamista, jota voi hyödyntää useissa tutkinnoissa. Yksittäisissä puheenvuoroissa todettiin, että valinnaisuuden lisääminen edellyttää tutkintojen muodostumissääntöjen tarkentamista ja opiskelijoiden ohjausta. Huomiota kiinnitettiin myös siihen, että yhä enenevässä määrin osa opiskelijoista/tutkinnon suorittajista suorittaa vain tutkinnon osia, ei kokonaista tutkintoa.

Eri tutkintotyyppien (perustutkinto, ammattitutkinto, erikoisammattitutkinto) keskinäisen eron selkeyttämistä pidettiin tärkeänä useissa puheenvuoroissa. Muutamassa puheenvuorossa toivottiin aitoa eroa erityisesti eri tutkintotyyppien tutkintojen ammattitaitovaatimuksiin. Ehdotettiin, että tutkintotyypeille tulisi määritellä kriteerit (ja muodostumissäännöt), jotka auttaisivat asemoimaan tutkinnon nykyistä selkeämmin ja johdonmukaisemmin tutkintojärjestelmään. Muutamassa puheenvuorossa kaivattiin selkeämpää jatkumoa perustutkinnosta ammattitutkintoon ja edelleen erikoisammattitutkintoon. Toisaalta yksittäisissä puheenvuoroissa kysyttiin, onko jatkumo aina tarpeen. Parissa puheenvuorossa tuotiin esiin, että perustutkintojen perusteiden uudistaminen on aiheuttanut muutospaineita alan ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin. Näitä muutoksia ei ole vielä ehditty tehdä.